Purkyňka SNN 2026

Kvalita ve službách a Klinické doporučené postupy

21.10.2026

Praha

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

Implementace a revize Klinických doporučených postupů v adiktologii: aktuální stav a výhled

Tereza Černíková, Elizabeth Nováková, Renáta Habiňáková

Klinické doporučené postupy v adiktologii

Nositelem Klinických doporučených postupů v adiktologii je **Společnost pro návykové nemoci ČLS JEP**.
Jejich vývoj a implementaci zajišťuje prostřednictvím **Českého adiktologického institutu, z.s.**

KDP jsou odbornou společností schváleny pro využívání v praxi adiktologických služeb.

Klinické doporučené postupy v adiktologii v současném znění vznikly v rámci projektu **TAČR TITSUVCR936**.
Uživatelem výsledku projektu je **OPK Úřadu vlády ČR, resp. PZA Ministerstva zdravotnictví.**

KDP jsou schváleny RVKPZ pro využívání v praxi adiktologických služeb.

Projekt je implementace KDP realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“, číslo projektu AA-33-25.

SYSTÉMOVÝ RÁMEC

Klinické doporučené postupy v adiktologii

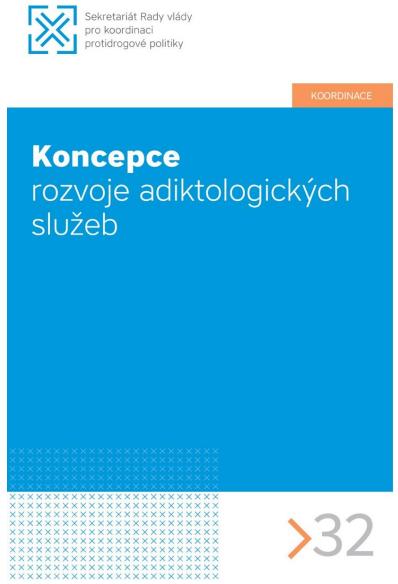

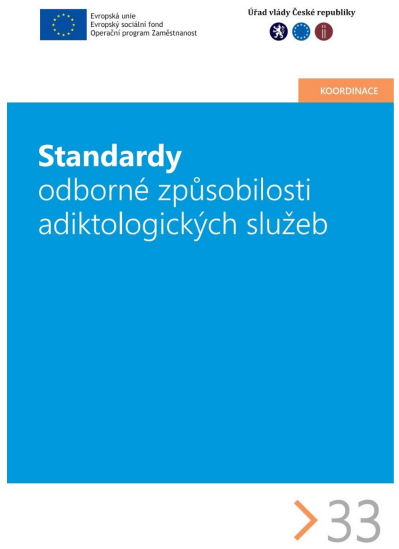

Doporučené postupy:

- Navazují na **TYPICKÉ INTERVENCE** jednotlivých typů adiktologických služeb.
- Tvoří **INTERVENČNÍ RÁMEC** pro všechny typy adiktologických služeb.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

IDEOVÝ RÁMEC

Klinické doporučené postupy v adiktologii

- **Nástroj pro zajišťování kvality**; vazba na strategické dokumenty politiky v oblasti závislostí zaměřené a rozvoj adiktologických služeb
- **Most mezi výzkumem a praxí**; živý dokumentu připravený trvale reflektovat rozvoj vědních základů multidisciplinární podstaty adiktologie
- **Pomoc při rozhodování o intervenci**; kultivace a sjednocování praxe na základech založených na důkazech
- **Informační, vzdělávací a odborný materiál;** usnadnění vstupu do praxe v oboru, ujištění při poskytování služeb

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Jsou KDP doporučené nebo závazné?

KDP jsou vytvořeny v souladu s obecnou definicí, která Doporučené postupy pojímá jako **NEZÁVAZNÁ, VYSOCE ODBORNÁ DOPORUČENÍ** pro posouzení konkrétních obtíží a stanovení odpovídající odborné péče.

Cílem doporučení je podporovat pomáhající profesionály a klienty při volbě péče za individuálně specifických okolností.

Pokud by byly KDP koncipovány tak volně, aby je bylo možno naplnit vždy, tj. byly by obecné a zjednodušující, přestaly by naplňovat svou základní funkci.

Pokud by byly KDP koncipovány jako absolutní, nebude možné zohlednit individuálně specifické okolnosti konkrétního klienta.

SYSTÉMOVÝ RÁMEC

KLINICKÉ DOPORUČENÉ POSTUPY V ADIKTOLOGII jsou koncipovány jako aspirační a v tomto smyslu jsou tedy **DOPORUČENÉ**, nikoli **ZÁVAZNÉ**.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Klinické doporučené postupy v adiktologii

Soubor KDP je řazen procesně a členěn do BOXŮ.

Základní a obecná doporučení pro adiktologickou péči jsou obsažena v ÚVODU.

APLIKAČNÍ PŘÍRUČKUA uživatele KDP provádí celým souborem a jeho efektivním využitím v praxi.

„KDP nejsou lineární manuál ani soubor izolovaných intervencí.

Jsou mapou, která propojuje posouzení konkrétního klienta s volbou, kombinací a průběžnou revizí vhodné péče.“

DOPORUČENÉ KLINICKÉ POTUPY V ADIKTOLOGII – ÚVOD	
BOX I	DIAGNOSTIKA
BOX II	HARM A RISK REDUCTION
BOX III	PSYCHOTERAPIE
BOX IV	PSYCHOSOCIÁLNÍ INTREVENCE
BOX V	FARMAKOTERAPIE
BOX VI	INTERVENCE NA PODPORU ZOTAVENÍ
BOX VII	ADIKTOLOGIE U DĚTÍ A DOSPÍVAJÍCÍCH
BOX VIII	ADIKTOLOGIE U STARŠÍCH DOSPĚLÝCH
BOX IX	ADIKTOLOGIE U TĚHOTNÝCH ŽEN
BOX X	ADIKTOLOGIE U OSOB OMEZENÝCH NA SVOBODĚ
BOX XII	ADIKTOLOGIE U OSOB S DUÁLNÍMI PORUCHAMI
BOX XII	VČASNÁ DIAGNOSTIKA V SOUVISEJÍCÍCH OBORECH
BOX XIII	ZAPOJOVÁNÍ LIDÍ SE ZKUŠENOSTÍ DO SYSTÉMU PÉČE
PŘEHLED DOTAZNÍKŮ A SCREENINGOVÝCH NÁSTROJŮ	

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

ČESKÝ
ADIKTOLOGICKÝ
INSTITUT

KDP jsou hotové… a co s nimi dál?!

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Proč je implementace důležitá?

> Z výzkumu vyplývá, že klinické doporučené postupy se **často v praxi neuplatňují.**

> **Implementační věda** snižuje propast mezi vědeckými důkazy a praxí (Boaz et al., 2024). Cílem je podpořit klinickou praxi založenou na důkazech, kde jsou mnohdy postupy a intervence zaváděny **nesystematicky bez jednotné strategie implementace.**

> Přínosy: **zefektivnění procesů a využití zdrojů, vyšší kvalita a bezpečnost a nižší variabilita** v praxi na základě dostupných **vědeckých důkazů.**

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Implementační strategie

- Úspěch implementace závisí na **zohlednění bariér** a použití vhodných strategií k jejich překonání (Fischer et al., 2018). Běžné překážky – např. **omezené povědomí o existujících doporučeních a negativní postoje k nim**, **nedostatečná podpora** ze strany vedení pro jejich zavádění do praxe (Peters et al., 2022).

- Úspěšnost implementace je výrazně ovlivněna faktory jako jsou **přístup ke vzdělávání, organizační podpora** a **kontext** dané instituce.

- Zahrnuje řadu aktivit: **vzdělávání, distribuce materiálů, audity, incentiva pro služby, použití informačních technologií, strukturální změny** na úrovni organizace apod.

- Studie doporučují zaměřit se na výběr a přizpůsobení implementace na základě **identifikovaných překážek**, využívat teoretické rámce a **aktivně zapojit zúčastněné strany**, aby se maximalizoval dopad implementace.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Cíle implementace

- Šíření informace o **existenci KDP** a jejich používání
- **Srozumitelnost** výstupů projektu KDP
- **Vhodné doručení informací** a nástrojů cílovým skupinám
- **Překonání implementačních bariér** zavedení KDP do praxe
- **Podpora služeb** při práci s KDP

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Implementace KDP: Informovanost o KDP

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

> Webová stránka **www.kdp-adiktologie.cz**

> Prezentace na konferencích
> Newsletter APAS
> Článek v APLP

Implementace KDP: Dostupné KDP

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

> KDP v uživatelské verzi ke stažení (soubory PDF): https://kdp-adiktologie.cz/kdp-v-adiktologii-v-uzivatelske-verzi/

> KDP v interaktivní HTML verzi: https://kdp-adiktologie.cz/klinicke-doporucene-postupy-v-adiktologii-v-kompletni-podobe/

- Optimalizováno pro pohodlné studium na počítači, tabletu i mobilu.
- **Chytrá navigace:** Rychlé křížové odkazy mezi kapitolami, aplikační příručkou a poznámkami pod čarou bez zdlouhavého listování.
- **Fulltextové vyhledávání:** Prohledávání celého souboru dokumentů naráz přímo v okně prohlížeče.
- **Flexibilní režimy zobrazení:** Plynulé čtení po jednotlivých kapitolách i zobrazení celého dokumentu pro tisk a export.
- **Dostupnost v cizích jazycích:** Plná podpora integrovaného strojového překladu webových stránek.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Implementace KDP: KDP Knihovník

Asistent pro klinickou praxi

https://kdp-adiktologie.cz/kdp-knihovnik/

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

- Datum spuštění: **1.10.2026**
- Specializovaný virtuální průvodce; odkáže na příslušný zdroj nebo napíše, že na požadovaný dotaz odpověď v souborech nenalezl.
- Slouží k lepší orientaci a propojení zdrojů v každodenní praxi

- **Odpovědi na míru:** možnost zeptat se na konkrétní klinické situace, intervence či diagnostická vodítka.
- **Úspora času:** okamžitě najde příslušné pasáže
- **Ověřené citace:** čerpá pouze z KDP, uvádí přesný odkaz

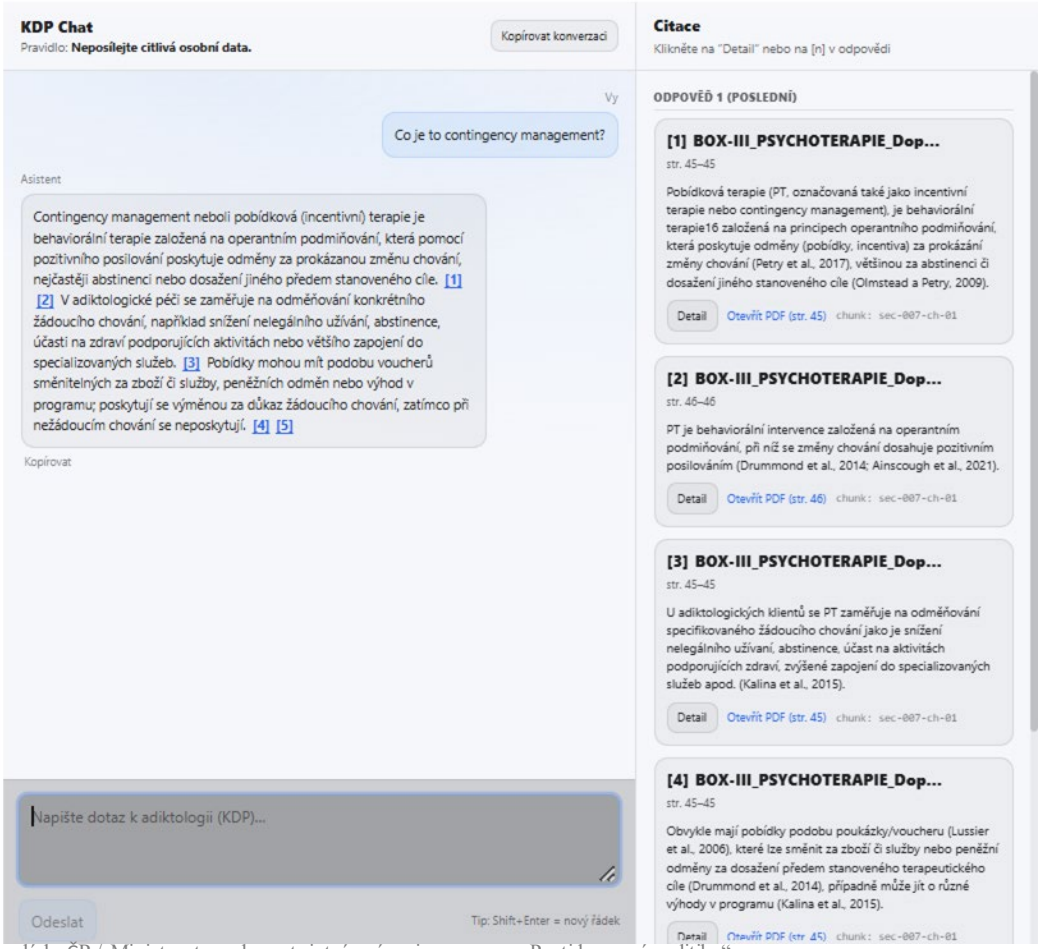

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Implementace KDP: Vzdělávací videa

- Úvod
- Systémový rámec
- Aktualizace teoretických východisek
- Aplikace aktualizovaných východisek
- Obecná doporučení pro plánování péče
- Struktura a obsah KDP
- Procesní řazení souboru KDP

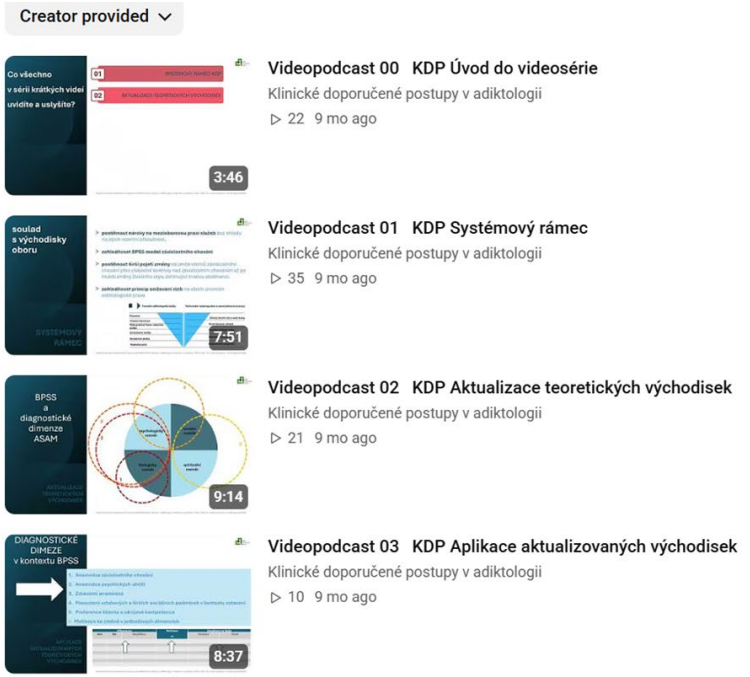

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Implementace KDP: Vzdělávání v KDP

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

- **Vzdělávací semináře prezenční (zdarma)**
- **22. 10. Olomouc,** 10.00–15.00
- **12. 11. Praha,** 10.00–15.00
- **3. 12. Brno,** 10.00–15.00

- **Vzdělávání na klíč pro služby / organizace (zdarma)**

- **Vzdělávání v rámci IPVZ kurzu Klinický adiktolog**

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

ČESKÝ
ADIKTOLOGICKÝ
INSTITUT

Jak zjistíme, že se to daří?

Evaluace

- **Systematické shromažďování a analýza dat** o tom, zda byly KDP správně zavedeny do praxe a zda přinášejí očekávané **výsledky.**
- KDP nebudou mít pozitivní efekt na péči, pokud nebudou dobře vytvořené, validní, efektivně implementované a v praxi používané.
- Hodnocení může mít různé cíle a probíhat na několika úrovních

➔ **Dotazníkové šetření adiktologických služeb**
➔ **Fokusní skupiny s pracovníky služeb**
➔ **Prostor pro zpětnou vazbu**
➔ **Sběr připomínek**
➔ **Setkání na odborných akcích**

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

RE-AIM Framework

Impact evaluation tool

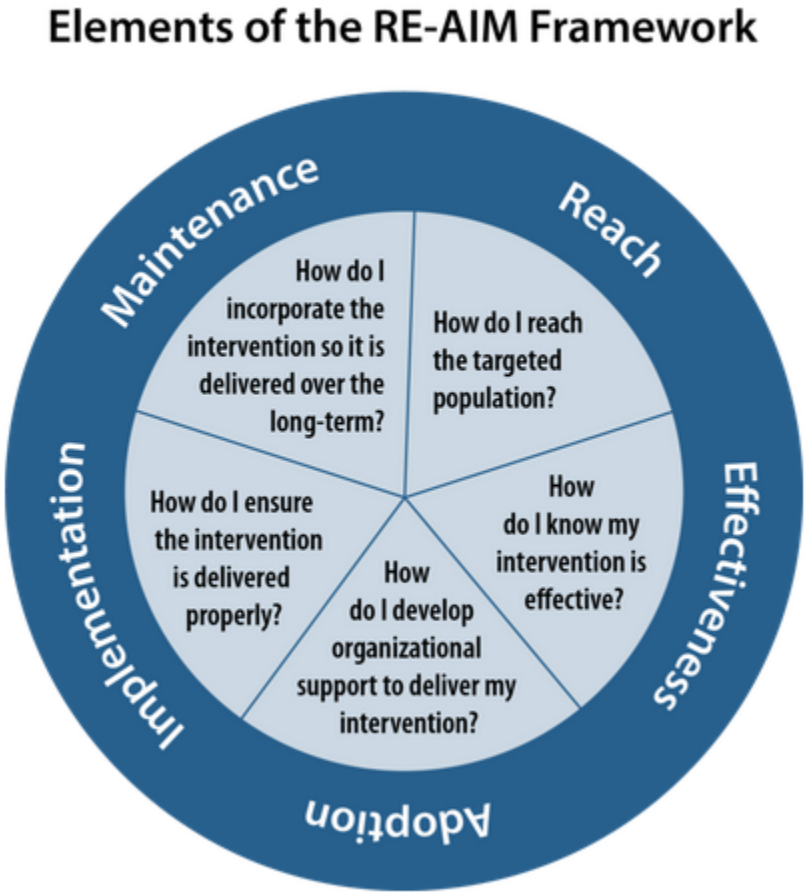

> Hodnotí implementaci a dopad doporučených postupů podle 5 dimenzí:

- ➔ Reach – dosažení cílové populace
- ➔ Effectiveness – účinnost/dopad na zdravotní výsledky
- ➔ Adoption – přijetí organizacemi/profesionály
- ➔ Implementation – jak dobře bylo KDP zavedeno v praxi
- ➔ Maintenance – udržitelnost změny v čase

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Cíle evaluace

- Zjistit, zda a jak jsou KDP používány **v praxi**
- Identifikovat **překážky a facilitátory implementace** do praxe
- Získat **zpětnou vazbu pro revizi** a aktualizaci KDP
- Identifikovat **nejasné nebo těžko aplikovatelné** části
- Identifikovat vhodné **AI a další nástroje**, které mohou pomoci v implementaci a používání KDP v praxi

- Analýza dopadů na systém adiktologické péče (v budoucnu)
- Posoudit účinnost / dopad na péči a služby (v budoucnu)

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Východiska pro implementaci KDP

- **Dotazníkové šetření v adiktologických službách 2025 (n=291)**
  - 73,9 % služeb ví, že vznikly KDP
  - preferované způsoby získávání informací: přednášky, semináře (73,2 %), účast na odborné konferenci (72,5 %), sdělení kolegů z jiných služeb (46,0 %) a články v odborných časopisech (32,6 %)

- **Fokusní skupiny 2025**
  - více způsobů poskytování zpětné vazby o KDP
  - např. prostřednictvím online portálů, osobní diskuze a strukturovaných příležitostí v rámci profesních sítí.
  - žádoucí jsou dlouhodobé podpůrné struktury jako pravidelné vzdělávací akce a stabilní mechanismus pro informování služeb o aktualizacích nebo mezinárodním vývoji

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Evaluace: další aktivity

- **Fokusní skupina 2026**
  - 19.11.2026, online formou, v návaznosti na vzdělávání v KDP
  - Plán realizovat i v dalších letech

- **Dotazníkové šetření v adiktologických službách**
  - Na jaře 2027 a následně v dalších letech
  - Oslovení služeb ve spolupráci s NMS
  - Zaměření na zkušenosti s KDP v praxi adiktologických služeb, zkušenosti s nástroji a aktivitami na podporu zavádění KDP do praxe (chatbot, vzdělávání, apod.), bariéry v implementaci KDP, nejasné nebo těžko aplikovatelné části KDP.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

ČESKÝ
ADIKTOLOGICKÝ
INSTITUT

Jak dlouho jsou vědecké poznatky v KDP platné?

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Revize a aktualizace

> Tvorba KDP → Implementace → Evaluace → Revize → Aktualizované KDP

> Revize KDP by měla proběhnout, vždy když dojde ke změně

- epidemiologické situace cílové populace,
- jsou objeveny nové preventivní či terapeutické možnosti, technologie, nové relevantní informace

> Adiktologie je turbulentní obor: nové poznatky, nová legislativa, strukturální změny, změny v cílových skupinách, nové látky…

> I při nezměněné situaci **musí být pravidelně revidovány důkazy**, na nichž jsou KDP postaveny

> Interval revize byl na základě odborného konsensu stanoven na **5 let**

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Revize a aktualizace: GRADE?

Grading of Recommendations, Assessment, Development and Evaluation

- Jedna z nejrozšířenější mezinárodních metodik pro tvorbu klinických doporučených postupů a systematických reviews
- Tvorba DP je v ČR řízena systémově v rámci Národního institutu kvality a excelence zdravotnictví (NIKEZ), existuje Národní metodika tvorby KDP (kdp.uzis.cz)
- GRADE netvoří obsah doporučení, ale stanovuje transparentní proces, jak z vědeckých důkazů dojít ke klinickému doporučení
- Odděluje jistotu evidence → jak moc věříme výsledkům a sílu doporučení → jak silně doporučujeme určitý postup
- Stanovení klinické otázky (PICO – population, intervention, comparison, outcome)
- Hodnocení jistoty evidence podle GRADE (upgrade/downgrade: large effect/ risk of bias, inconsistency, indirectness apod.)
- Evidence-to-Decision (žádoucí účinky, nežádoucí účinky, jistota evidence, hodnoty a preference, náklady / využití zdrojů, přijatelnost, proveditelnost aj.)
- Diskuze a rozhodnutí odborného panelu
- Stanovení silného/slabého (podmíněného) doporučení

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Revize a aktualizace: GRADE?

Silné stránky, příležitosti:

> Standardizovaný a transparentní proces tvorby
> Snadnější aktualizace a revize v budoucnu
> Vyšší metodologická kvalita
> Oddělení jistoty evidence od síly doporučení
> Zapojení hodnot a preferencí klientů do rozhodování
> Možnost mezinárodního srovnání, silnější nástroj při tvorbě politik
> Ověření metodiky na pilotním projektu
> Systematické zachycení oblastí s nedostatečnou evidencí - priority pro další výzkum

Slabé stránky, hrozby:

> Fragmentace KDP, menší uživatelská přívětivost, vytratí se procesní část postupů
> Náročná metodologie, časová náročnost
> Potřeba metodologicky vyškoleného týmu
> Nedostatečné personální kapacity
> Vyšší nároky na dostupnost a kvalitu důkazů
> Nedostatek kvalitní evidence v některých oblastech KDP
> Obtížná aplikace GRADE tam, kde je evidence heterogenní a převážně observační
> Vysoké náklady na projekt, zejména při první revizi (vzdělávání týmu, větší množství zapojených odborníků)

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Revize a aktualizace

Proces revize je rozdělen do sedmi navazujících fází:

1. sběr podnětů,
2. posouzení a kategorizace připomínek,
3. rešerše nových evidence-based postupů a důkazů,
4. zapracování nových důkazů a formulace doporučení,
5. připomínkové řízení,
6. schvalovací proces,
7. implementace a diseminace.

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

Možnosti zapojení se do implementace a revize KDP

- Zapojení se je vítáno! :)
- Zpětná vazba prostřednictvím vyplnění online dotazníků zasílaných do služeb
- Zapojení se do diskuze ve fokusních skupinách a na workshopech (informace vždy na webu www.kdp-adiktologie.cz)
- Kontaktovat tým KDP
- Zapojení do revize

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“.

ČESKÝ ADIKTOLOGICKÝ INSTITUT

Děkujeme!

cernikova@snncls.cz
habinakova@snncls.cz
novakova@snncls.cz

Úřad vlády České republiky

Ministerstvo zdravotnictví

Projekt je realizován za podpory Úřadu vlády ČR / Ministerstva zdravotnictví v rámci programu „Protidrogová politika“